І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 25. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛЮТОГО 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 7, 1962 No. 25. VOL. LXIX.

МЕКНАМАРА ЗАПОВІДАЄ ВИЯСНЕННЯ ПРИЧИНИ ВІЙСЬКОВОЇ ЦЕНЗУРИ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заповів на пресовій конференції, що він постарається про те, щоб сенатська слідча комісія дістала вияснення, чому цензори департаменту оборони викреслювали деякі слова і речення з промов високопоставлених військовиків. Але секретар оборони обстоює своє давніше рішення не виявляти прізвищ тих цензорів, які читали ті промови, що їх мали виголосити військовики. МекНамара обіцяв переслати сенатській комісії писані вияснення кождого цензурного випадку, які він сам підпише. Окрема Сенатська Підкомісія Готовости домагається, щоб Пентагон виявив прізвища своїх цензорів, щоб можна було перевірити, чому вони викреслювали протикомуністичні місця в промовах військовиків. Згідно з дотеперішнім звичаєм виконна частина уряду користується привілеєм зберігати таємницю урядування Президента. Урядовці Пентагону заявили в справі цензури військовиків, що це не Президент, а секретар оборони заборонив подавати прізвища цензорів тому, що виявлення цих прізвищ пошкодило б моралі урядовців, які в своїй праці не були б вільні в діях, бо боялися б пізнішої критики високопоставлених осіб. На пресовій конференції секретар оборони не був такий певний себе, як минулого тижня в Сенатській Підкомісії Готовости. На конференції він кілька разів підкреслював, що має „огиду" виявляти прізвища своїх урядовців, а також говорив про те, що побоюються, що громадянство може не зрозуміти думки в цій справі. Громадянство може думати, казав МекНамара, що секретар оборони щось скриває перед народом в справі цієї цензури. Минулого тижня в п'ятницю 2-го лютого МекНамара конферував із головою Сенатської Підкомісії Готовости Джаном Стеннісом та з сенатором Стромом Тирмондом, який домагався слідства в справі цензури військовиків, але під час тієї конференції не осягнули порозуміння. Цього тижня має відбутися ще одна конференція в цій справі, і в ній має взяти участь ще і представник республіканців сенатор Леверет Солтанстолл, бо два згадані сенатори — це демократи. Але переслухання підкомісії продовжуються без огляду на заповіджену конференцію і 6-го лютого має зізнавати шеф штабу армії генерал Джордж Г. Декер, а в середу 7-го лютого буде зізнавати в підкомісії підсекретар в державному департаменті Джордж Болл. Секретар оборони заявив на пресовій конференції, що він вповні підтримує права Конгресу вести слідство в справі виконного департаменту. МекНамара сказав, що Пентагон „співпрацює з Конгресом краще, як якийнебудь інший виконний департамент".

Відбулася конференція Крайової Академії Наук в справі контакту з іншими світами

Ню Йорк. — Аж тепер виявляється, що Крайова Академія Наук ще в листопаді минулого року зорганізувала окрему конференцію на тему нав'язання контакту з іншими світами, що є поза нашою сонячною системою. Ця конференція відбулася в Грін Бенку в Західній Вірджінії, де знаходиться Крайова Радіоастрономічна обсервація. Не повідомляли преси про це тому, щоб не робити сензацій, і щоб вчені могли спокійно працювати. В конференції взяли участь вчені астрономи, біологи, біохеміки, спеціялісти від космічних просторів. Деякі з них вірять, що вже тепер на нашу Землю надходять сиґнали з інших світів, що є поза нашою сонячною системою. Справа тільки в тому, як і де ті сиґнали „відобрати". Проф. фізик в Корнельському університеті д-р Філіп Моррісон вірить, що як Земля переживе теперішню кризу у зв'язку з атомовою зброєю, то найважнішою справою людей буде встановити контакт із віддаленими від нас в космічних просторах цивілізаціями. Є й протилежні голоси. Проф. фізик в Гарвардському університеті д-р Едвард М. Пирселл, власник нагороди Нобеля в 1952 році, сказав, що ракети, які мали б летіти в напрямі інших сонячних систем, — це ракети, яким місце між „пуделками від каші". Деякі астрономи вірять, що якби вдалося нав'язати контакти із іншими світами, із людьми, то це допомогло б врятувати нашу Землю від знищення внаслідок атомової війни.

Адвокати домагаються, щоб в школах вчили про комунізм

Шикаго. — Окрема комісія при Американськім Адвокатськім Товаристві видала 24-сторінкову книжечку, в якій домагається, щоб коледжі і гайскули навчали про небезпеку від комунізму. Ця книжечка називається „Інструкція про комунізм і його заперечення волі, що її дає закон". Цю книжечку в 1 400 примірниках розіслано до Відділів Адвокатського Т-ва і до виховників. В книжечці пишеться про те, що комунізм довгі роки, а може і численні декади, загрожуватиме Америці, тому треба, щоб мешканці ЗДА були про нього поінформовані. Навчання має бути чисто інформаційне, без пропаґандивних прикмет. Сама правда про істоту комунізму вистачає, на думку авторів цієї книжечки, щоб люди були проти комунізму. Автори книжечки стверджують, що громадянство розуміє потребу шкільного навчання про істоту комунізму.

В АМЕРИЦІ

● **Молодший брат** Президента Едвард Кеннеді в половині цього місяця виїжджає на візиту до Польщі. Справу цієї неурядової візити вирішено на зустрічі Едварда Кеннеді із польським амбасадором у ЗДА Едвардом Дрозняком під час другого сніданку. Це має бути приватна візита, покищо не визначено дати зустрічі Едварда Кеннеді з польськими політиками.

● **Конгресмен - республіканець** із стейту Ню Йорк Віллям Е. Міллер заявив, що він старатиметься про перевибір на своє становище, і одночасно затримує становище голови Республіканського Комітету, яким він є вже від 8-ох місяців. Міллер гадає, що зможе і надалі з успіхом працювати на обидвох постах.

● Фестиваль творів Шекспіра в Стратфорді в Онтаріо в Канаді повідомляє, що в минулому році мав дефіцит в сумі $22,000, хоч число присутніх на виставах було більше, як в минулих роках. Дирекція фестивалю має досі $500,000 недобору, бо високі кошти ведення фестивалю на високому мистецькому рівні.

● **Китайці у ЗДА** і всюди у у вільному світі та на Формозі (Тайван) 5-го лютого відзначали свій новий рік — 4659-ий. В Ню Йорку відбулися паради в китайській дільниці так званому „чайна тавн".

● **Департамент здоров'я** повідомляє, що, починаючи від 1-го липня цього року, коло 400.000 новонароджених американських дітей переходитимуть тест, щоб виявити недугу, яка веде до сповільнення умового розвитку. Це так званий ґутрі тест, під час якого беруть кілька крапель крови з п'яти дитини.

Президент Кеннеді запевняє конґолійського прем'єра про дальшу поміч від ЗДА

Вашингтон. — През. Кеннеді приймав в минулий понеділок обідом конґолійського прем'єра Сириля Адулю та запевнив його, що стабілізація відносин в Конго лежить в життьових інтересах не тільки тієї одної країни, але й Об'єднаних Націй та цілої „вільної Африки". З свого боку Адуля ствердив, що санація конґолійських відносин може прийти тільки внаслідку успішної американської допомоги. Адуля інформував про розвиток подій в Конго не тільки Президента, але й членів Конгресу. — Конґолійський прем'єр Сиріль Адуля прилетів в минулу п'ятницю до Ню Йорку, де на летовищі привітав його заступник генерального секретаря Об'єднаних Націй американський мурин д-р Ралф Банч. У тому самому дні Адуля перевів наради з генеральним секретарем ОН У Тантом і президентом Генеральної Асамблеї Монґі Слімом та промовляв в Генеральній Асамблеї ОН. Найважливішим пунктом його виступу була прохьба, щоб Об'єднані Нації збільшили своє різнонаціональне військо в Конго задля завершення головної цілі: з'єднення країни та її внутрішньої консолідації. Адуля запевнив, що центральний уряд Конґа рішуче переводитиме ці цілі, радше мирним договоренням, як уживанням сили. Адуля промовляв французькою мовою. В неділю він мав нараду з бельгійським міністром закордонних справ Полем Генрі Спааком і совєтським амбасадором в ОН Валеріяном Зоріним.

Палатна Комісія збільшила висоту федерального заборгування на $2 більйони

Вашингтон. — 5-го лютого Комісія Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів ухвалила проєкт збільшити висоту федерального заборгування на $2 більйони. Уряд просив збільшити цю висоту на $10 більйонів, але Комісія вирішила тільки частинне збільшення, щоб державна скарбниця могла позичати на свої потреби гроші, а над дальшим збільшенням висоти федерального зобов'язання відбудеться основна дискусія, бо Сенатської Фінансової Комісії сенатор Бирд вимагає, щоб уряд вияснив свою фінансову політику та обґрунтував, чому уряд пропонує таке збільшення федерального бюджету. Висота федерального заборгування виносить тепер $298 більйонів, а дійсний борг федеральної скарбниці становить $296.400.000.000. Рішення Комісії має схвалити повна Палата, а також Сенатська Фінансова Комісія і Сенат.

Ґолдберґ сподівається нового контракту в сталевій промисловості без страйку

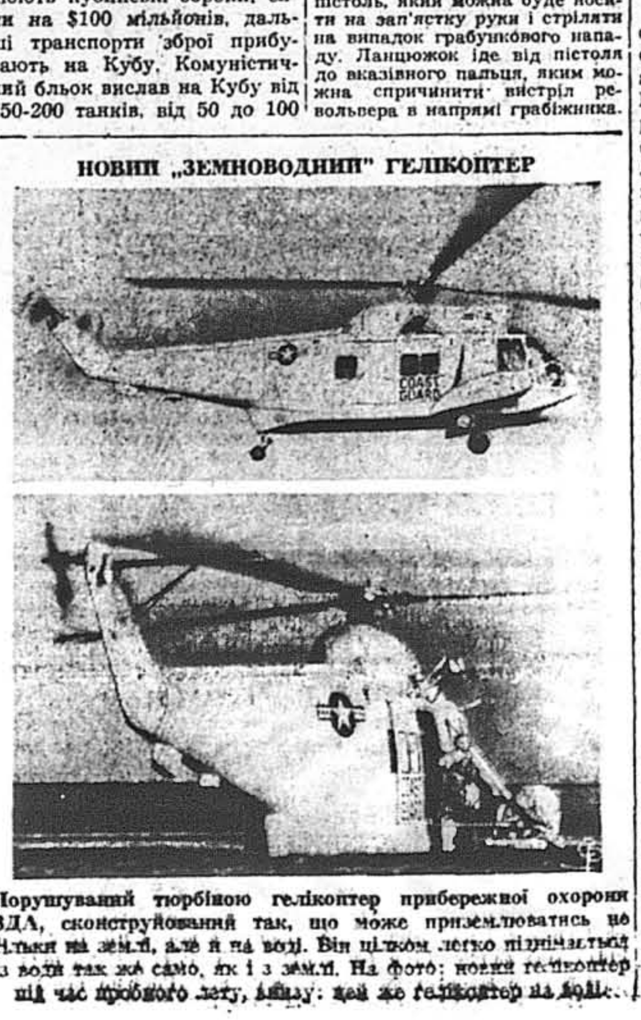
Ню Йорк. — Секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ в телевізійній промові напередодні конференції провідників спілки Об'єднані Сталеварі Америки висловив сподівання, що сталевари підпишуть новий контракт без страйку. Контракт кінчається 30-го червня, і давнішими роками підготовка до переговорів починалася аж коло половини квітня, а самі розмови між працедавцями і робітниками в половині травня. Цього року вже тепер, в середу 7-го лютого комісія платень при управі спілки має вирішити справу домагань робітників, а коло 1-го березня мали б почaтися переговори. Уряд президента Кеннеді і секретар праці Ґолдберґ боїться того, щоб не прийшло до такого страйку, який був в 1959-1960 роках, і який тривав 116 днів та спричинив велику шкоду економіці країни, бо страйкували 500,000 сталеварів та ще численні інші промисли не могли працювати, бо не мали сталі.

Комуністичний бльок розбудував кубинські збройні сили за $ 100 мільйонів

Вашингтон. — Військові фахівці оцінюють, що Куба має від 50 до 100 джетових бомбовиків типу совєтських МІҐ-ів, і тепер, мабуть, дістає дальші совєтські бомбовики та ракети, бо привіз зброї на Кубу продовжується. Зброю привозять до Куби із інших країн совєтського бльоку, головним чином із Чехословаччини. У військових колах оцінюють кубинські збройні сили на $100 мільйонів, дальші транспорти зброї прибувають на Кубу. Комуністичний бльок вислав на Кубу від 150-200 танків, від 50 до 100 важких гармат, від 500 до 1.000 польових гармат і від 500 до 1.000 протилетунських гармат. Американська делеґація зібрала ці всі інформації під час конференції в Пунта дель Есте в Уруґваї, де нараджувалися міністри закордонних держав Латинської Америки.

● **Едвард Т. Ґілл** із Каліфорнії опатентував маленький пістоль, який можна буде носити на зап'ястку руки і стріляти на випадок грабункового нападу. Ланцюжок іде від пістоля до вказівного пальця, яким можна спричинити вистріл револьвера в напрямі грабіжника.

НОВИЙ „ЗЕМНОВОДНИЙ" ГЕЛІКОПТЕР



Порушуваний тюрбіною гелікоптер прибережної охорони ЗДА, сконструйований так, що може приземлюватись не тільки на землі, але й на воді. Він цілком легко підіймається із води так же само, як і з землі. На фото: новий гелікоптер під час пробного лету, внизу: цей же гелікоптер на воді.

ЗДА таврують Кубу в ОН, як знаряддя міжнародного комунізму

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон натаврував в своїй промові на Політичній Комісії Об'єднаних Націй в минулий понеділок Кубу Фіделя Кастра, як знаряддя міжнародного комунізму задля знівечення демократичної системи на американському континенті. Стівенсон промовляв у відповіді на кубинську скаргу проти здогадного проготовлювання Америки „аґресії" проти Куби. Водночас представник Куби д-р Маріо Ґарсія-Інчавстеґі твердив, що Організація Американських Країн не має права накладати на Кубу ніяких санкцій та що це противиться чартерові Об'єднаних Націй. Скаргу Куби підтримували — очевидно — Валеріян Зорін від СССР і Карель Курка з ЧСР, які твердили, що американці далі вишколюють кубинських емігрантів, як майбутніх „аґресорів" проти Куби. Стівенсон відповів, що вони не подали найменшого доказу на своє твердження та запевнив, що ЗДА не задумують переводити збройної інтервенції проти Куби, зате мусять пильно цікавитися тим, що діється в їх найближчому сусідстві. Стівенсон ствердив, що вся скарга Куби є маскуванням факту ізольованости Куби на американському континенті і спробою послабити враження з останньої конференції американських держав в Пунта дель Есте.

У столиці Індонезії обкидано камінням амбасаду ЗДА

Якарта. — Юрба індонезійських студентів заатакувала в минулу неділю (в Якарті був тоді вже понеділок) будинок американської амбасади. Вони здерли і спалили американський прапор та вибили вікна камінням і палицями, як також пошкодили численні автомобілі, запарковані перед амбасадою. Одну службовичку амбасади поважно поранено склом із вікон. Індонезійські студенти, керовані комуністичними аґітаторами, демонстрували проти дозволу, що його З'єднені Держави дали Голляндії на перевіз літаками почерез американські Гаваї військ до Західньої Ґвінеї, що їх Індонезія вважає за частину своєї території. Американський амбасадор Говард Джонс зголосив рішучий протест проти тієї демонстрації, ображення американського прапора й пошкодження американської власности. Індонезійські власті викликали сильні відділи поліції, які розпорошили демонстрантів й оточили будинок амбасади сильним кордоном. Після того, як голляндський транспортовий літак, що віз 110 голляндських вояків в цивільних одягах, набрав пального на летовищах в Анчорейдж, Гонолюлю і на острові Вейк в минулу п'ятницю, ЗДА заборонили дальше обслуговування таких літаків на американських летовищах. Це рішення прийнято ще перед описаною вгорі демонстрацією лівих студентів в Якарті.

Мекміллен назвав Совєти „правдивими імперіялістами"

Лондон. — В британській палаті громад почалась нова дебата над закордонною політикою уряду, при чому прем'єр Геролд Мекміллен виголосив велику промову нібито в обороні міністра закордонних справ лорда Гюма, насправді у своїй власній обороні проти щораз частіших виступів проти нього збоку правого крила Консервативної партії і збоку опозиційної Партії праці. Ця критика стосується конкретних справ — політики супроти Конґа, Об'єднаних Націй, переговорів про приступлення до Спільного Господарського Ринку, як також таких внутрішніх справ, як підвишка платень і справа промислових монополій. Але поруч із цим престиж Геролда Мекміллена буцім-то впав внаслідку його більшої повільности, як була раніше, та нібито легковажного ставлення до публічної опінії. Тому коментатори не виключають, що Мекміллен переведе зміни в теперішньому своєму уряді. Остаточно в голосуванні над внеском опозиції Мекміллен виграв 326 голосами проти 228, себто більшістю 98 голосів.

В столиці Ляосу конферували амбасадори ЗДА й СССР

Вієнціян. — В столиці Ляосу відбули двогодинну конференцію в минулу неділю амбасадори ЗДА Вінтроп Бравн і СССР Александер Абрамов. Предметом їх наради була загострена ситуація в Ляосі внаслідку нового зламання комуністами військового перемир'я та їх наступу на північно - ляоське містечко Нам Та. Внаслідку тієї нової офенсиви комуністичних партизанів, активно підтримуваних з Північного В'єтнаму, ляоський прем'єр Бун Ум відмовився від запланованої на минулу п'ятницю зустрічі з лідером невтрального табору Суванною Фумою, передбаченим на нового прем'єра. Відкликано теж авдієнцію Суванни Фуми в ляоського короля. Суванна Фума вийшов з проєктом, щоб підписати на письмі нове військове перемир'я, бо — мовляв — усної згоди на перемир'я з 3 травня мин. року не дотримано. Совєтський амбасадор заявив, що він і його американський колеґа не могли негайно розв'язати ті труднощі, бо це не лежить в межах їхніх прав. Американський амбасадор додав: „на жаль". Все ж, вони нібито осягнули в розмовах з ляоськими діячами такі обіцянки, які ворожать можливість нової конференції між трьома ляоськими князями, лідерами трьох розсварених течій: прозахідньої, комуністичної і невтральної.

● **Китайські комуністи** рішили збойкотувати східньо - німецький Міжнародний ярмарок в Ляйпціґу. Офіційно сказано, що в Китаї були такі стихійні нещастя, що його промисл не взмозі тепер видатковуватись на участь у такій виставці, але насправді — це вияв невдоволення китайських комуністів супроти східньо - німецьких однопартійців — занадто покірливих слуг Москви.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА)** відбудуться в суботу 17 лютого о год. 3 попол. в українському Інституті Америки, Ню Йорк, ріг 5-ої Евеню і 79 вул. На денному порядку вибір нової Управи згідно з рекомендацією вибраної для цього Комісії та плян праці.

● **Вечір перекладів Святослава Гординського** влаштовує Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку в п'ятницю, дня 9-го лютого. У програмі вечора: музична інтродукція, в рамках якої Аґнета Галамай, студентка УМІ кляси Калини Чічки-Андрієнко, виконає на фортепіяні „Ліричну поему" Миколи Фоменка й „українську пісню" Берковича, доповідь ред. Богдана Кравцева „Поезія Заходу в українських перекладах і переклади Гординського" і рецитації перекладів із книжки С. Гординського „Поети Заходу" у мистецькому виконанні мґр. Йосипа Гірняка. Початок о год. 8-ій вечора.

ДЕ ҐОЛЬ ЗАПОВІДАЄ ШВИДКИЙ МИР З АРАБАМИ В АЛЬЖИРІ



Французький президент Шарль де Ґоль промовляє в справі Альжиру

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль виголосив в понеділок 5 лютого ц. р., через радіо й телевізію велику промову до французького народу, в якій, між іншим, заповів „в дуже швидкому часі" завершення порозуміння з мусульманськими автохтонами Альжиру. Велику частину своєї промови він присвятив надзвичайно оптимістичному насвітленню теперішньої економічної, політичної і військової ситуації Франції. Зокрема він підкреслив, що Франція перестала запозичуватись, а сама вже позичає і то „навіть найбагатшим". Він заповів, що до кінця цього року повернеться до Франції головна військова сила, що перебуває тепер в Альжирі, й буде реорганізована, а до кінця наступного року Франція матиме вже оперативні атомові з'єднання. Де Ґоль боронив рішення Франції мати власну атомову зброю, щоб — мовляв — ворог, який може знищити Францію своєю атомовою зброєю, зацукався перед атакою, знаючи, що йому грозить також відплатне знищення. Французький президент не назвав ні одного разу за іменем Тайної Військової Організації, яка від місяців терроризує населення в Альжирі і навіть в континентальній Франції, але найгострішими словами натаврував її членів, як убивників і злочинців, яких не мине кара. Де Ґоль висловив глибоке переконання, що Франція переможе на шляху свого політичного, військового й господарського розвитку. Він уперше одверто заявив, що треба сподіватися, що в плебісциті, який відбудеться в Альжирі, буде вирішений „незалежний і суверенний" Альжир та підніс оклик у честь „Альжирського Альжиру". Водночас запевнив, що той самостійний Альжир буде тісно співпрацювати з Францією та що будуть запевнені інтереси Франції на Сагарі, себто при експлуатації сагарської нафти, і що так само будуть забезпечені права французів в Альжирі. Хто із альжирських французів не захоче там залишатися і вернеться до Франції, тому де Ґоль обіцяв державну допомогу в отриманні нового варстату праці. Де Ґоль заповів, що вкедовзі буде оприлюднена в деталях альжирська програма французького уряду, себто — за твердженням коментаторів — вислідів тайних французько - мусульманських переговорів. Керівники альжирських арабів, які саме тепер нараджуються в Тунісі, прийняли промову де Ґоля з ентузіязмом, як доказ доброї волі французького уряду дійти до мирного порозуміння з арабами.

210 мільйонів осіб в Індії може голосувати в найближчих виборах

Ню Делі. — Від 16 до 25 лютого ц. р. відбудуться на терені Індії парляментарні вибори, в яких 210 мільйонів індійців мають право голосування. Вони мають вибрати 494-х парляментарних послів і 2.833-х членів провінційних парляментів. Це будуть треті з черги парляментарні вибори в Індії, як незалежній державі. В перших виборах у 1952 році взяли участь тільки 51% з загального числа управнених до голосування 173-ох мільйонів осіб. У других виборах в 1957 році голосувало ще менше, бо тільки 47.5 відсотка, хоч число управнених зросло до 193.000.000 громадян. Управненими є всі чоловіки й жінки від 21 року життя. Тому, що дві треті з-посеред них є неграмотними, то вони можуть голосувати картками з „символічними" образками: віз із парою волів означатиме Конґресову партію, хата — Народно - соціялістичну партію, сніп збіжжя з серпом — Комуністичну і т. д. Вислід виборів буде відомий щойно 1 березня, але в багатьох дуже віддалених і неприступних місцевостях вибори відбудуться щойно весною. Хід виборів в Індії завжди назагал спокійний. Передвиборчої аґітації через телевізію нема зовсім, а радіостаціями можна користуватись для аґітації тільки у дуже обмеженому розмірі. З-посеред кандидатів одною з найбільш контроверсійних осіб є міністер оборони Крішна Менон, який зискав собі особливо в Америці марку комунофіла й совєтського поплентача та який кандидуватиме в північній окрузі Бомбаю. Його палко підтримує його особистий приятель прем'єр Неру.

У СВІТІ

● **В Парижі** померла в минулому тижні у віці 84 роки вдова по колишньому маршалові Франції Філіппові Петенові, пані Евжені з дому Гардон Петен. Вона вийшла заміж за пізнішого маршала в 1920 році. Маршал Петен був найбільшим героєм Франції під час першої світової війни. Бувши головним командантом збройних сил за другої світової війни, він, побачивши безвиглядність фронтової ситуації, скапітулював і німці зробили його головою уряду, в Віші. Після війни французи засудили його на смерть, але по нинішній день існують сумніви щодо справедливости того засуду. Ген. де Ґоль замінив йому кару смерти на досмертну в'язницю, а в останньому році його життя пані Петен дозволено приходити до в'язниці і разом з в'язнем обідати.

● **У Східньому Берліні** поліція почала викидати людей з усіх будинків на Ціммерштрассе. Заїхали авта, на які вантажено меблі і всі інші речі та транспортовано мешканців проти їх волі кудись на передмістя.

● В Сирії уряд націоналізував всі пекарні та всі малі млини. Водночас уряд націоналізував на 50 % всі великі млини. Створено для млинів і пекарень окремий уряд, себто — в порядку ощої ще одної „соціялістичної" реформи — знову побільшено число бюрократів.

● **Західньо - німецький президент** Гайнріх Любке приїхав під кінець січня ц. р. до Західнього Берліну на 12-денні відвідини. Східньо - німецька комуністична преса знову підняла крик, що ці відвідини є „провокацією" та що вони доказують, що Західня Німеччина не хоче „нормалізації" відносин в Берліні.

● **Індонезійський** міністер закордонних справ запропонував, щоб Голляндія та Індонезія спільно адміністрували Ґвінею, тепер приналежну до Голляндії, та спільно приготовили мирний перехід Західньої Ґвінеї під правління Індонезії. Індонезія була б згодилася на недавню пропозицію щодо передачі Західньої Ґвінеї під адміністрацію Об'єднаних Націй, якби таку пропозицію Голляндія зробила була 5 років тому — заявив той міністер, — але Голляндія, мовляв, завжди „спізнюється" з своїми внесками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Аджубей в Білому Домі

Серед коментарів американської преси на тему взаємин між Заходом і Совєтським Союзом можна було вичитати ствердження, що ввічливість, виявлена в Білому Домі під час обіду президента Кеннеді з редактором „Ізвєстій" Алексеєм Аджубеєм і його дружиною, дочкою Нікіти Хрущова 30-го січня ц. р., ніяк не вплинула на хід і тон розмови амбасадора ЗДА в Москві Лювеллина Томпсона з совєтським міністром Андреєм Громиком про Берлін і Німеччину. Навпаки, остання, майже тригодинна розмова американського амбасадора з речником московського уряду 1-го лютого ц. р. виявила загострення тону й змісту совєтських думок у зв'язку з Берліном і Німеччиною. Москва не тільки ані на крок не поступилась із того становища, що його зайняв Хрущов ще у листопаді 1958-го року, коли вперше в ультимативній формі зажадав перетворення Західнього Берліну у „вільне місто" й міжнародної легалізації для поділу Німеччини, але й додала ще нові „квітки": в оцій останній своїй розмові з американським амбасадором Громико — як твердить західня преса — вимагав, щоб до західньо - альянтської військової залоги в Західньому Берліні додати ще совєтську частину, і щоб ширшу справу Німеччини залишити на вирішення в безпосередніх переговорах між Західньою Німеччиною і Совєтським Союзом. А щоб затвердити виключення Західнього Берліну від будь-якого зв'язку з Західньою Німеччиною, Громико запропонував прийняти Західній Берлін, як самостійне „вільне місто", до Об'єднаних Націй.

Протиставлення такого загостреного курсу совєтської політики супроти Берліну ввічливості американського президента супроти свого гостя Алексея Аджубея вказує логічно на надії, що їх Президент і його дорадники в совєтських справах прив'язували до тієї ввічливості. У цьому й суть трагічних помилок, що їх допускається американська закордонна політика. Вона признає, що міжнародна ситуація настільки грізна, що треба підвищити військовий бюджет до 52-ох більйонів долярів, але водночас на кожному кроці виявляє грубо перебільшену обережність, щоб борони Боже „не дразнити" Москви ні пригадуванням її колоніялізму, ні будь-якою офіційною різкішою реакцією на щораз нові совєтські погрози і лайки. Навпаки: у відповідь на славословну промову Алексея Аджубея у Гавані у честь Фіделя Кастра і його заслуг для скомунізування американського континенту, президент Кеннеді запрошує Аджубея до себе на обід. Вся американська преса розписується про зустріч пресового секретаря П'єра Салінджера у Парижі з пресовим шефом міністерства закордонних справ СССР Михаїлом Харламовим і про рішену подорож Салінджера з його дружиною до Москви. Американські керівні чинники ніби зв'язують з тією подорожжю надії на стаяння совєтсько - американських льодів.

Тим часом всі ці надії і всі старання товариською ввічливістю, обідами, взаємними візитами й спільними фотографіями вплинути на зміну совєтської політики — це грубе непорозуміння і велика тактично - політична помилка. Президент Кеннеді правильно окреслив був засадничу совєтську політику: „що моє, то моє, а що твоє, то про це можна дискутувати". Все те, що СССР загарбав, большевики вважають за „своє". Своїм святим правом вони вважають змагання всіми можливими способами до дальших грабежів. Зупинити їх в тому змаганні обідами, відвідинами, фотознімками і т. п. „дипломатією усмішок", що її задарма пробував уже стосувати Хрущов супроти Заходу —це пропаща справа. Запрошування Аджубея і його дружини Ради — яка, до речі, старалась оплюгавити Америку в своїх друкованих у совєтській пресі враженнях з першої її тут візити — на обід до Білого Дому мусіло викликати в Кремлі не почуття вдячности, а презирливости. Большевики мусіли сприйняти ту подію, не як жест куртуазії, а як доказ американської слабости й наївности. Такі жести деморалізують американське громадянство і пригнічують уярмлені большевиками народи. Кому ж користь з отаких жестів?

Два рублі

З кінцем січня цього року Комітет Пам'ятника Шевченкові в Міннеаполісі одержав посередньою дорогою листа з України, з Київщини, і в листі — два рублі. Лист не підписаний, але в ньому вияснено, що його написав інвалід другої світової війни, каліка без руки, який живе у великій нужді. Залучені до листа два рублі він, „ідучи за покликом серця й душі", посилає на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, „на — як він сам пише — велике і добре діло, що його роблять поза Батьківщиною українці, які не забувають і люблять нашу Матір - Україну та своїх поневолених і знедолених батьків, братів і сестер".

Яка ж зворушлива й пророча мова цього листа і яка велика жертва цих два рублі! Вістка про те, що українці Америки плянують збудувати у столиці ЗДА пам'ятника своєму Кобзареві, який мріяв про „праведний закон Вашингтона" для свого народу, дійшла в Україну різними шляхами, не в останній мірі і при допомозі лайки, що з нею накинулись московські окупанти на цей великий задум. З інших джерел уже знаємо, що український нарід прийняв цю вістку з великою вдячністю для своїх братів в Америці і з признанням для американського уряду, що ухвалив відповідний закон про безплатне уділення публічної площі на пам'ятник і погодився на його побудову в столиці країни. Недавно ж одна з большевицьких газет лаяла свого читача, який у листі до редакції проголошував честь і славу „буржуазним націоналістам" за те, що задумали побудувати пам'ятник Кобзареві у Вашингтоні.

Усе це вияснює, чому комуністичні володарі України всіляко намагалися й намагаються примазатися до справи будови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Так само роблять вони і з самим Шевченком та його творчістю в Україні. Не маючи сили, ані відваги заперечити Великого Кобзаря, вони силкуються унешкідливити його революційний вплив тим, що перекручують його творчість, спотворюють її.

Очевидно, большевики можуть це робити, маючи в своїх руках терористичну владу, але лист і два рублі, про які мова, недвозначно доказують, що всі їхні зусилля даремні. Не комуністична пропаганда, не окупаційна влада в Україні і не її підголоски в Америці, але цей висланий з Київщини до Міннеаполісу лист з двома рублями є справжнім голосом, є виявом щирої думки і почування українського народу. Цих два рублі, що їх вислав потайки від влади український інвалід з Київщини, йдучи „за покликом серця й душі", стануть тим символічним помостом, що в'язатиме весь український нарід, в Україні і не в Україні сущий, у шляхетному пориві збудувати пам'ятник своєму Кобзареві в столиці ЗДА.

Чергова велика втрата

З кінцем минулого тижня виросла на американській землі ще одна українська могила. Спочив у ній навіки сл. п. проф. Северин Левицький, Начальний Пластун, відомий не тільки пластунам, але й широким колам громадянства також під своїм пластовим псевдонімом Сірий Лев.

Заслуги покійного Сірого Лева для українського народу та для української справи, більші, ніж їх можна схарактеризувати в короткому коментарі. Яка ж бо може бути більша заслуга, як труд всього життя для запевнення народові кращої майбутности вихованням його дοросту, його молоді! Сірий Лев був і назавжди залишиться символом такого труду. Сам вояк української армії і активний учасник збройної визвольної боротьби, він усе своє життя дбав, щоб нашому народові не забракло таких борців і в майбутньому, а в мирному часі щоб він мав прикладних громадян, яких виховує Пластова організація молоді.

Зі смертю Сірого Лева українська спільнота зазнала великої втрати. Не стало бо ще одного живого зв'язку між минулим і майбутнім України. Проте, хоч немає в живих Сірого Лева, вічною залишиться та ідея, якій він служив і яка може мати тільки один результат: краще майбутнє народу

363,000

Час від часу поляки у вільному світі влаштовують імпрези, на яких ухвалюють резолюції про повернення „земель всходніх" разом із Львовом та Вільном — до Польщі. Після кожної такої події буває на неї українська реакція, звичайно, в пресі.

З прикрістю, одначе, треба ствердити, що у більшості тих випадків реакція нашої преси має характер більш або менш лайливий, речевих аргументів при цьому не подається або подається замало, не тому, що їх бракує, а, мабуть, тому, що дехто вважає, що лайка — це найкращий арґумент у дискусії.

Можна зрозуміти почування кожного українця у відношенні до таких польських претенсій, і різкі слова на адресу поляків можна навіть оправдати, але не можна цього оправдати у пресових органах.

Не треба забувати, що, хоч чужинці назагал не звертають уваги на те, що пише українська преса, є чужинці-спеціялісти, які стежать за тим, що у нашій пресі пишеться, як ми на різні справи реаґуємо.

І в зв'язку з цим треба ствердити, що спеціяльно для чужинця, заінтересованого у справі, лайка не є арґументом. А коли на події ми реаґуємо тільки лайкою, то у таких людей може скластися враження, що ми не маємо арґументів.

Не треба також забувати, що у такій засадничій справі, як польські претенсії на українські північно - західні землі, український читач від своєї газети повинен дістати в першу чергу арґументи, які він міг би використати при нагоді.

З жалем приходиться ствердити, що навіть заяви і ствердження наших репрезентативних організацій у справі польських претенсій на наші північно - західні землі не завжди включають істотні арґументи.

А такі арґументи ми маємо!

Спробуймо ж зібрати головні з них — ті, про які в нашій пресі вже згадувалось, і ті, яких не згадувалось або згадувалось у недостатній формі — для того, щоб кожний українець на еміґрації міг їх собі засвоїти і на випадок потреби вжити.

Думаємо, що навіть і нашим політичним чинникам таке зібрання і впорядкування наших арґументів може не раз придатися.

Насамперед історичні арґументи:

Північно - західні українські землі зі Львовом ніколи не були польськими.

До 1340 року на тих землях існувала українська, Галицько - Волинська держава, яка була европейською потугою і не раз з Польщею воювала та її громила. Коли ж у 1340 р. помер останній князь цієї держави Юрій Тройденович, польський король Казимир Великий поставив свої претенсії на його спадщину, ніби Юрій був споріднений з ним.

Але, коли Казимир хотів заволодіти державою Юрія, він зустрівся із збройним опором українських бояр і був з ними 8 років у війні, поки вдалося йому закріпити за собою Юрієву спадщину.

Закріплення за Казимиром тієї спадщини, було ніщо інше, як окупація Польщею тих земель, а окупація ніяких прав для окупанта не створює, окуповану територію він може тримати доти, поки має силу, а коли територію втратить, не має ніякого правного титулу до тієї території в майбутньому.

У 1772-му році польська окупація українських північно-західніх земель скінчилася внаслідок розбору Польщі трьома державами: Австрією, Прусією і Росією. Українські північно - західні землі зі Львовом після 400-літньої польської окупації перейшли під окупацію Австрійської Монархії.

Коли після австрійської окупації тих земель Австрія у 1918-му році розпалась, то факт тієї 150-літньої окупації не створив ніяких прав на українські північно - західні землі для поверсальської Австрії, як і для поверсальської Польщі її попередня 400-літня окупація.

Було б навіть смішно, якби, наприклад, теперішня Австрія заявила свої претенсії на північно - українські землі, мотивуючи це тим, що вони входили в її склад перед світовою війною.

Так само смішні й необґрунтовані претенсії поляків, що спираються на такому самому фактичному стані, на якому могла б сперти свої претенсії Австрія.

У 1918-му році український народ на північно - західніх землях, згідно з принципом самовизначення народів, створив власну державу.

Завдяки допомозі Заходу поверсальська Польща знов окупувала ті землі, користаючи з того, що український народ вів тоді визвольну боротьбу проти чотирьох ворогів. Але й та 20-літня окупація не створила для Польщі ніяких прав, бо окупація їх створити не може.

І коли на наших очах розпадаються імперії, побудовані на окупаціях, а народи окупованих теренів творять свої власні держави, то було б анахронізмом будувати тепер імперіяльну — нехай і маленьку — Польщу із етнічно не-польських земель тому тільки, що Польща їх колись окупувала. Через те виглядає дуже дивним, що у вільному світі знаходяться відповідальні політики, які прислухуються до таких польських претенсій.

Як бачимо, історично - юридичні арґументи розбивають всі претенсії поляків відносно північно - західніх українських земель. Ці арґументи знаходять своє повне підкріплення в арґументах етнічного характеру.

Північно - західні українські землі заселювали й заселюють компактною масою українці — народ, що різниться від поляків своєю мовою, звичаями, історичним минулим і навіть віровизнанням.

Не зважаючи на 400-літню окупацію тих земель Польщею, не зважаючи на панівну ролю невеликої польської меншини на тих землях в часі 150-літньої австрійської і російської окупації тих земель, не зважаючи на 20-літню окупацію тих земель поверсальською Польщею, не зважаючи на безоглядну асиміляційну політику поляків супроти українського народу в цьому останньому періоді окупації — українці на північно - західніх землях завжди становили переважну більшість їх населення.

Це стверджує навіть перепис населення, проведений у Польщі в 1931-му році, хоч як намагались поляки в тому переписі зменшити кількість українців, зараховуючи україн-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Трощук, Шікаґо, Іллиной

ФЕДЕРАЛЬНІ ПОДАТКОВІ ЗВІТИ

(Що треба мати на увазі при виготовленні так званого „Інком Текс Рітерн")

IV

6. Продаж недоходового будинку, в якому ви мешкали самі

Для прикладу приймімо, що ви набули будинок у 1955 році, за який заплатили $15 000 і продали його в 1961 році за $20 000. З цього виходило б, що ваш зиск дорівнював $5 000 і податок ви мали б платити від цього зиску, включивши його до інших ваших річних прибутків. Одначе, так не є. Щоб обчислити фактичний зиск з продажу будинку, ви мусите взяти під увагу інші фактори.

Приклад:

Ціна, за яку ви набули будинок	$15 000.00
Оплати за укладення контракту і всі інші видатки, зв'язані з купном будинку	$ 300.00
Удосконалення: будова ґанку, посадження декоративних дерев, огорожа, хідники і т. п.	$ 1 000.00
Собівартість будинку на день продажу	$16 300.00
Будинок ви продали за	$20 000.00
Комісійне від продажу заплачене посередникові	$ 800.00
Інші видатки, зв'язані з продажем будинку	$ 400.00

Примітка: Якщо ви купили цей будинок, узявши морґедж у фінансовій інституції чи приватно і відсотки від морґеджу не відтягали як окрему витрату в попередніх роках (про це була мова), то ви можете додати до ціни вашого будинку відсотки, заплачені до дня продажу, включаючи комісійне від морґеджу, якщо ви таке заплатили.

Зиск від продажу будинку обчисляємо так:

Продажна ціна	$20 000.00
З того заплачено:	
Комісійне	$ 800.00
Інші витрати	$ 400.00
	$ 1 200.00
Залишилось	$18 800.00
Собівартість будинку на день продажу	$16 300.00
Зиск	$ 2 500.00

Це і є ваш фактичний зиск, що його ви зреалізували при продажу будинку.

На основі податкового закону, всі зиски, що постали з продажу реальностей після шістьох місяців користування оподатковується тільки до половини суми. В нашому прикладі зиск, що підлягає оподаткуванню, становить $1 200. Податковий закон дозволяє також платникам заплатити податок від зиску з продажу будинку протягом одного року, якщо платник податку за той час купить собі інший будинок, або може заплатити протягом півтора року, якщо за той час побудує собі новий будинок. Далі, податковий закон навіть дозволяє не платити податку від зиску з продажу власного будинку (який не був рентований), якщо платник податку купив інший будинок протягом одного року чи збудував новий будинок протягом півтора року, з тим, що ціна новонабутого будинку перевищуватиме продажну ціну попереднього будинку.

Для прикладу приймімо, ви купили будинок (виключно для себе, а не для рентування) протягом десятьох місяців після продажу попереднього за	$25 000.00
зменшення вартости цього будинку на рахунок зреалізованого зиску з попереднього будинку	$ 2 500.00
Собівартість новонабутого будинку	$22 500.00

З цього бачимо, що зменшення вартости новонабутого будинку дасть більший зиск, а тим самим більший податок з продажу цього будинку, розуміється, якщо цей будинок буде проданий за ціну більшу від ціни купна. Якщо будинок куплений для себе продано з утратою, то та втрата не береться під увагу податковим законом і не відтягається від інших приходів. Про втрату на доходових будинках мова буде в наступному розділі.

7. Продаж будинку, в якому ви не мешкали і вповні його рентували

Для прикладу приймімо, що ви купили доходовий будинок з початком січня 1955 року за $40 000, а з кінцем грудня 1961 року, продали цей будинок за $54 000. В цьому будинку ви не мешкали і рентували його цілий час. Далі, припустімо, що ви провели конечний капітальний ремонт будинку і заплатили за це $2 000. Від річного приходу з ренту, після відтягнення всіх витрат, зв'язаних з будинком у попередніх роках, ви платили федеральний податок. За 1961 рік, крім податку від чистого доходу з ренту, ви ще мусите заплатити податок від зиску, який ви зреалізували при продажу будинку. Який ваш зиск? Щоб обчислити ваш зиск, ви мусите взяти до уваги амортизацію будинку, що ви відписали за час від набуття будинку аж до його продажу, як також амортизацію, що ви відписали від капітального ремонту. Всі інші витрати ви відтягали кожнорічно.

І знову для прикладу візьмімо такі дані:

Ціна будинку включно з землею, заплачена в 1955 році	$40 000.00
Сума капітального ремонту	$ 2 000.00
Кошти контракту і інші видатки, зв'язані з купном будинку	$ 400.00
Амортизація будинку від дня купна до дня продажу	$ 7 000.00
Амортизація капітального ремонту до дня продажу	$ 500.00
Будинок проданий за	$45 000.00
Комісійне від продажу будинку, заплачене посередникові	$ 1 800.00
Інші витрати, зв'язані з продажем будинку	$ 300.00

З цих даних обчисляємо зиск від продажу будинку в такий спосіб:

Продажна ціна	$45 000.00
Комісійне	$ 1 800.00
Інші витрати	$ 300.00
	$ 2 100.00
Сума, яку ви отримали	$42 900.00
Ціна, за яку ви купили будинок	$40 000.00
Капітальний ремонт	$ 2 000.00
Кошти контракту і інше	$ 400.00
Разом	$42 400.00
Амортизація будинку	$ 7 000.00
Амортизація капітального ремонту	$ 500.00
	$ 7 500.00
Собівартість будинку на день продажу	$34 900.00

Зреалізований зиск дорівнює $8 000 (42 000 — 34 000).

Однак тому, що ви були власником будинку довше як шість місяців, сума, що підлягає оподаткованню від зиску з продажу цього будинку, дорівнює $4 000 (50% від зиску). Податковий закон вимагає, щоб ви цю суму ($4 000) додали до інших ваших приходів за 1961 рік і від загальної суми обчислили податок та розчислилися з податковим урядом не пізніше, як 15-го квітня 1962-го року. Навіть, якби ви купували інший будинок, ви не можете зменшити вартість того будинку на рахунок зиску, що його ви зреалізували, як це мало місце в попередньому розділі, коли говорилось про продаж будинку, який ви мали виключно для себе.

В разі втрати з продажу доходового будинку, таку втрату, на основі податкового закону, ви можете відтягнути від ваших приходів в тому році, коли продали будинок або в наступних п'ятьох роках.

ТАЄМНИЦЯ ТУРЕЦЬКОГО МОСТУ

(Леґенда)

На підступах до міста Кам'янець - Подільського стоїть старовинна фортеця. Грубезні мури її посивіли від часу, місцями пощербилась і випала цегла, замість тяжких, залізом обкутих воріт, незграбні дощані двері, ще й поламані зісподу. Руїна.

Нема мови про те, щоб ту руїну реставрувати або, принаймні, зберегти від дальшого розвалу. А це коштувало б зовсім небагато, це... Зрештою, чи послухає наших порад окупант? Чи йому дороге хоч трохи минуле козацького краю?

Але уявімо собі колишню грізну фортецю, перенесімось думкою кілька століть назад. Леґенда розповідає, що кам'янець - подільська фортеця була зачарована, що її стін не могли пробити ніякі ядра... Справді, в тих стінах стирчать до половини вгрузлі залізні м'ячі, стирчать безпомічно, як пацюки, що потрапили в пастку.

Зразу ж за фортецею шумує мілка тепер річка Смотрич. А раніш вона була глибокою, майже врівень із скелястими крутими берегами. Раніш переплисти ту річку, особливо конем, було неможливо. Круговороти підхоплювали тварин, як тріски, обертали навколо все швидше й швидше і затягували на дно. А згодом Смотрич укривався розбухлими кінськими трупами й лякав навколишніх поселенців.

До Кам'янця Подільського довго добивалися турки. Але не пускала фортеця. Турки лізли, як сарана, і кожного разу відкочувались назад, лишаючи на міських підступах гори забитих. Та врешті не встояли козаки, і бусурмен „узяв верх".

Трапилось це за гетьмана Юрка Хмельниченка. Гетьман був молодий і недосвідчений, а ще вірив у свою щасливу зірку. Йому казали:

— Тікай! Не вір бусурменам. Тепер уже вони тут володарі й нічого доброго від них сподіватись не слід.

Та Хмельниченко не втік. Він здався в полон туркам, власне, виїхав до них на зустріч з фортеці, на чорному коні, оточений своїм почетом; гадав, що цим виїздом, добровільною здачею приверне до себе жорстокі турецькі серця.

Отже, бранців спочатку примістили турки в тій же

(Закінчення на стор. 4-ій)

Іван Кедрин

ВИКРИВЛЕНА ПРАВДА

(Лонгин Цегельський: „Від леґенд до правди". Спомини про події в Україні, зв'язані з Першим Листопадом 1918 р. Видавництво „Булава", Ню Йорк — Філядельфія, 1960, стор. 314).

(1)

Писати рецензію на книжку д-ра Лонгина Цегельського — справа винятково трудна, складна і неприємна. Найприкріше, що Автора нема вже в живих і, хоч засада „про померлих не кажи нічого, як лише добре" не стосується до видатних політичних діячів, тим паче, коли вони самі в своїх творах не трималися тієї засади і різним померлим людям ставили найгостріші закиди, — все ж куди приємніше і хвалити й ганити людину живу, як мертву, полемізувати з людиною живою. Далі: фактом є, що між текстом, надрукованим спершу у фейлетонах „Америки" та проголошеним у книжці, є деякі зміни. Це викликає сумнів, чи не було й змін між первісним рукописом та текстом, зладженим до друку. Однак, справедливість каже признати, що редакція справила деякі помилки Автора окремими примітками, а залишення багатьох інших фактичних помилок щодо подій і осіб можна було б уважати за доказ, що видавці хотіли зберегти оригінальний текст по змозі незаторканим.

Зате поважніший сумнів, що на нього міг би відповісти тільки сам Автор, стосується щирости написаного: чи дійсно Автор вірив в усе те, що написав. Річ у тім, що вдача д-ра Лонгина Цегельського була складна, — це була людина суперечностей. Гарний поставою й обличчям, першорядний промовець, з великою не лише формальною, але й дійсною освітою, чоловік бездоганних товариських форм, джентлмен, політичний — як сам себе слушно називав, реаліст, був він водночас людиною дуже химерною і в поглядах своїх та в поведінці змінливою. У вступі від Видавництва згадується про його „душевні заломання", не називаючи їх, та — накреслюючи загальними рисами його життєпис — промовчується довгенький період від 1921 до 1943 року, поки він не став редактором „Америки". Але й на тому пості д-р Лонгин Цегельський виявляв якесь дивне роздвоєння.

Ми вже на еміґрації в Европі знали „Америку" з її нетолерантного, різкого, інколи напастливого тону та дуже однобічного насвітлювання історичних подій і людей. Приїхавши до ЗДА, можна було ствердити, що д-р Лонгин Цегельський — тоді вже в пізньому віці — був людиною надзвичайно милою, згідливою і радше компромісовою, коли йшло про підхід до внутрішньоукраїнських відносин. Мешкаючи в р. р. 1949-51 у Філядельфії, я дуже часто зустрічався з ним, — випадково й умовлено. Хоч ділила нас досить поважна різниця віку, все ж єднали нас два моменти, які уповноважували до взаємної одвертости: ми обидва були колись головними редакторами львівського „Діла" і обидва належали до верхівки тієї самої — в різні часи інакше називаної — Національ-Демократичної партії. Отож раз я просто запитав його: „Скажіть, докторе, як ви можете писати такі речі і чи відповідає вам цей тон?" Д-р Лонгин Цегельський зам'явся, помовчав і відповів: „Не можу дозволити собі одного дня опинитись на вулиці". Як відомо, він дійсно був людиною цілком незаможною і, мабуть, залишив на своєму банковому конті не більше як 5 долярів. Отож, у згаданому вступі від видавництва не сказано, коли були ті спомини писані, в якому періоді життя Лонгина Цегельського та чи не мусів він, пишучи їх, аж надто рахуватися з видавництвом, для якого вони були призначені?!

Зате цілком правильно пишеться у тому вступі від видавництва, що „спогади це не історія" і що „ніякі спомини не є зовсім вільні від неточностей щодо подій, осіб і дат". Тому й до споминів д-ра Лонгина Цегельського не слід підходити з побільшуючим склом, вриватися у відчинені двері та придиратись до кожної дрібниці, яка розминається з історичною правдою. Річ не в подробицях, а в сутньому характері твору, його провідній ідеї, у провідних думках, річ у тому завданні, що його ніби має виконати виданий друком твір. Читаємо у вступі, що книжка д-ра Лонгина Цегельського має дати відповідь — чи тільки допомогти сформулювати ту відповідь — на турботливий запит, що його ставить собі наша молодь: чому Україна, всупереч стільком жертвам і всупереч ґльорифікуванню різних подій новітньої історії, таки не здобула своєї державности, — чому „в остаточному висліді приходила по кількох тижнях чи місяцях політична і мілітарна українська поразка". Таким чином, ця книжка мала б сповнити, так би мовити, велике виховно-історичне і виховно-моральне завдання, освідомлюючи українську молодь у тих найважливіших і найболючіших справах нашого визвольного минулого, що їх ніби перед молоддю закривається чи невміло їй представляється.

Сам же Автор запевняє, що він хоче говорити правду без ніяких позолоток і без серпанків, хоче розконспірувати леґенди, які ніби засмітили новітню українську історіософію. Зрештою, так і названо книжку — „Від леґенд до правди". Чи дійсно виконано ці два світлі завдання? Чи дійсно книжка розбиває фальшиві леґенди і ставить на їх місце правду? Чи дійсно книжка дає молодій людині, вихованій поза межами України, серед чужомовного світу, правильний погляд на те минуле України, що його переживали її батьки, чи може вже діди, і чи таким чином ця книжка має конструктивний, морально-виховний характер, є бодай — як цього прагне видавництво — цінним матеріялом для історика?

На превеликий жаль, саме в оцих найголовніших речах треба відповісти неґативно. На превеликий жаль, Автор, стараючись ніби розбивати леґенди, сам їх творив, ставлячи такі твердження і доходячи до таких висновків, які неоднократно перечать історичній правді: хто і що завинили в тому, що ми нині не маємо рідної держави. На превеликий жаль, Автор, закидаючи іншим авторам споминів, історичних нарисів і історико-аналітичних творів чи то однобокість, чи просто невігластво, сам поробив цілим історичним колективам, цілим військовим формаціям, партіям, групам і окремим діячам тієї історичної доби, якою у своїх споминах займається, страшенне глибокі, але легкодушні й не підтримані доказами закиди, — водночас перемішавши „діхтунґ унд варгайт" (поезію і правду) і наситивши свій твір стількома суперечностями, що уважний читач геть розгублюється.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Святкування Роковин 22-го Січня в Гемпстеді, Н. Й.

Український прапор на гемпстедському ратуші з нагоди відзначення Роковин Незалежности Української Держави та згадка про ту подію в англомовній місцевій та в українській пресі, а потім ще й пригадка в усіх місцевих українських церквах — стягнули досить чисельно нашу громаду на святкову Академію Української Незалежности й Соборности, що відбулася в авдиторії Волнат — школи Юніондейл.

Програма приготована місцевим відділом УККА, дала нагоду громадянству пережити душевно ще раз ці великі події, що збулися 44 роки тому на Рідних Землях, та пригадала нам обов'язок: не дати надармо пропасти тим жертвам життя й крови, що були принесені на жертівник тих Подій.

Мистецькі виступи започаткував п. П. Гураль, що відспівав на тлі хорів: міш. прав. церкви у Вестбері й муж. „Гомін України" під проводом п. Ю. Гураля — американський гимн.

Зворушливим словом відкрив Академію о. К. Калиновський. Пам'ятні Універсали 22-их Січнів 1918 і 1919 відчитав Микола Курчак, а учасник тих наших Великих Днів п. Юрій Копистянський з Бабилону виголосив реферат такий же щирий і безпосередній, як безпосередньо й твердо пережив ті часи промовець.

На дальшу програму складалися виступи обох, на початку згаданих, хорів та виступи танцювальної групи парохіяльної катол. школи св. Володимира, гемпстедських пластунів, під проводом п. Романа Петріни, та деклямація учня парох. провосл. церкви у Вестбері — В. Пищимухи.

Вкінці було відчитання Звернення УККА до українського громадянства в Америці, і на закінчення відспівано національний гимн. Зібрані добровільні датки в сумі $50, — після покриття видатків, зв'язаних з Академією, призначені на УНФОНд.

Зібрано призначену суму на пам'ятник Т. Шевченкові в Вашинґтоні.

Шевченківський фестиваль, влаштований відділом Шевченківського Комітету з нагоди закінчення Шевченківського Року, про який вже була згадка у „Свободі", був не тільки великим моральним успіхом праці нашого Відділу, але він і в матеріяльній ділянці приніс великі користі: власне цей фестиваль причинився до того, що наш Відділ Шевченківського Комітету осягнув суму, призначену йому Централею зібрати на нашому терені. Не тільки досягнено тієї суми, але й поважно її переступлено та є всякі познаки й надії, що ту суму вдасться, якщо вже не подвоїти — то принаймение значно збільшити, бо збірка проводиться дальше. Належиться щира подяка всім, що причинилися до успіху Фестивалю і осягнення призначеної суми на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні. Всім жертводавцям і збірщикам, що так жертвенно працювали на тому відтинку.

З уродин на пам'ятник Шевченкові.

Оце вже вдруге за короткий час на нашому терені використано родинні святкування як нагоду для зібрання пожертв на пам'ятник Т. Шевченкові. В неділю 28-го січня, гості зібрані на обіді з нагоди відзначення уродин панни Орисі Вишинської, зложили суму $30 на фонд побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Збірку заініціювала сама солензіантка панна Орися, а перевів її один з членів-збірщиків нашого Відділу, Василь Пищимуха, який і передав цю суму через наш Відділ на призначену ціль. Більші суми зложили: панна Орися Вишинська: $10, п. Борис $5, а решта гостей по 2 і по 1 доларові. Висловлюючи подяку ініціяторам та жертводавцям, бажаємо Орисі „Многая літа"! та заохочуємо інших наслідувати добрий приклад.

Микола Курчак

Концерт-Ялинка в Трентоні, Н. Дж.

14-го січня, о год. 4-ій пополудні заходами Педагогічної Ради, Батьківського Комітету — середньої школи українознавства при Українсько - Американському Демократичному Клюбі в Трентоні, з нагоди різдвяної ялинки, відбувся справжній український національний концерт, на який прибули: учні, їх товариші, батьки, родичі, гості, що заповнили залю клюбу. Понад двісті осіб!

Мистецька програма обіймала аж три відділи літературно - музично - вокальної й танцювальної творчости: деклямації, мелодеклямації, інсценізації, дуети, сольо, хорові співи, як також симфонічну й клявіятурну музику.

Импреза розпочалась колядою „Нова радість стала"... що її виконав Шкільний Мішаний Хор.

З Різдвяним святом від імени Педагогічної Ради тепло привітав учнів, батьків і милих гостей — директор школи українознавства п. Іван Гуща, що згадав про підростаючу, нову, зміну нашого громадянства.

Після того продекламовано „Горять свічі" — Богдана Лепкого — у виконанні — Алі Чуйко. „З Новим Роком" — спільна деклямація: Віті Левченко та Олега Чуйка. „До Руси - України" — вик. Микола Ніс. „Мамо, йде вже зима" — Лесі Українки: спільна деклямація Іра Ольчак, та Олег Чуйко. „Молитва маленьким дітям"; вик. Ол. Гуща. „Різдвяна ніч" — Гр. Парака; „Святий вечір" — Б. Лепкого, вик. Володя Стибко. „Прощання матері" — Анатоль Парака. „Заповіт" П. Грабовського — вик. Нестор Сендзік. „Вбила" Дуданського — вик. Івась Гуща. Інсценізації: „Новий Рік" — вик. група учнів 3-ої кл. — знаменито!

Проспівано „Зимова пісенька" — Леоніда Глібова, вик. Шкільний Хор при акомпаніяменті — Мар'яни Сухенко. „Тиха ніч" — коляда — Шкільний Хор, акомп. Івась Гуща. „Стоїть гора високая" — дует і „Мати" — дует — вик. талановиті сестри: Катя і Мар'яна Сухенко. Обом дорога на українську сцену!

Співо - танці: що їх виконано: „Український народній гопак" — Наталя Сеньєо і Оля Стрибко. „Гуцулка" — Валя Вайнгардт.

Шкільна оркестра під керівництвом хормайстра Т. Ольчак виконала: „Тиха ніч, Різдвяний вальс, Утоптала стежечку, Еспанський вальс, стежечку, в'язанкою українських народніх пісень". Рясним оплеском не було кінця!..

Після цього показувалися дошкільнята, був імпровізований Дід Мороз та колядували і співали діти. — Щодо підбору педагогічно-виховного матеріялу; мистецько музично - вокального оформлення і бездоганного виконання — то концерт стояв на високому мистецькому рівні. Доводиться подивляти енергію педагогів, охоту виконавців, любов батьків до свого рідного слова, пісні й музики! Тільки дві години мистецької втіхи й насолоди! Раді — діти. Втішені — батьки.

о. Кость Даниленко-Д.

Річні Збори Відділу УККА в Гартфорді

Збори Відділу УККА в Гартфорді відбулися в суботу, 2-го грудня, на яких проводив дир. Р. Романишин, секретарював д-р М. Зслик. Зі звітів управи належить ствердити значну активність Відділу на відтинку нашого нац. суcп. життя. Відділ мав також поважні успіхи у фінансовій ділянці.

Містоголови пп. А. Рудзінський і С. Бойчук, в заступстві голови п. І. Кукіля, який був хворий, звітували про політичну діяльність Відділу, участь в Комітеті Поневолених Народів і непорозуміння з польськими представниками відносно їх резолюції про східні кордони.

Окремо звітував п. Бойчук про заходи Відділу у Вашинґтоні в справі пам'ятника Т. Шевченкові та реакцію на виступ асистента секретаря Бовлса. Звернено увагу на посилений наступ Москви на українську еміґрацію. Їх звіти доповнювали члени управи пп. Т. Мельник і Р. Кузьма.

Зі звіту фін. референта мец. В. Грицини було видно працю цієї Управи, а зокрема Імпрезової Комісії, яка мала нелегке завдання з урядженням Ювілейного Бенкету з нагоди десятиліття УККА, величавого свята 100-ліття Шевченка, яке притягнуло незвичайну скількість українців, свята Державности і Листопадового Зриву. Окремо працювала Комісія Збірки Фондів на пам'ятник Шевченкові під проводом п. Романишина.

Зі звіту касового замітні такі позиції. Зібрано нац. датків $2,301.25, а з імпрез $280. — Разом переслано до УНФ $2,581.25.

Виплачено по 100 дол.: на пам'ятник Шевченка, Катедру Українознавства, НТШ Сарсель, Фонд Будови Пар. Школи. Закуплено книжки до Публ. Бібліотеки на суму $53.50. Призначено на Церкву св. Михаїла і Колеґію св. Василія по 25 дол. Менші суми вислано на Інвалідів і інші нац. цілі. На пам'ятник Шевченкові зібрано $2,985 — збірка триває.

На внесок голови Контр. Комісії п. О. Пришляка збори уділили абсолюторію уступаючій управі.

Управу на 1962 р. вибрано в такому складі: голова С. Бойчук, містоголова І. Кукіль, О. Рудзінський, Я. Гук, М. Мельник, секретар Т. Барабаш, фін. реф. мец. В. Грицина. Імпрезова Комісія М. Шевчук, Р. Кузьма і Т. Мельник. Члени управи Е. Гомотюк, Р. Романишин, д-р М. Зслик, С. Чайковський і Е. Вельган. Контр. Комісія: О. Пришляк, П. Шагай і В. Крупа.

Слідуючого тижня, 8-го грудня, новообрана управа відбула своє перше засідання. По розділі функцій між членами управи обговорено плян організації Свята Державности в січні 1962 року і заплянована ширшу кампанію нац. датку, тому що 3-ома тих наших громадян, які дотепер платили нерегулярно або зовсім не платили.

На зборах і засіданню управи багато уваги присвячено зовнішнім зв'язкам, тобто репрезентації УККА і зв'язкам з Комітетом Поневолених Народів, з американськими політичними чинниками і пресою.

В теперішній стадії діяльности Відділу УККА потрібно включити нашу національно свідому молодь, яка по закінченню студій в Америці може виконати дуже корисну працю для освідомлення американців про визвольні стремління українського народу.

Е. Г.

В справі студій в Українському Технічному Інституті на економічному факультеті

Факт, що тепер в часописі „Свобода" починають з'являтися статті про роботу Українського Технічного Інституту в Ню Йорку, є відрадним явищем.

Треба тільки побажати, щоб увага українців, до речі дуже запізнена, ціми не вичерпалася, а навпаки стала добрим початком, щоб дописи мали доброзичливий і конструктивний характер.

В статтях п. І. Шепаровича про „Особливий почин УТІ" („Свобода" ч. 199) д-ра З. Лева Мельника під таким самим заголовком в „Свободі" ч. 203 і пана М. Каплистого під заголовком „Ще про особливий почин УТІ" головну увагу було присвячено справі покупної сили сучасного доляра та економічній термінології.

Деяка неясність виникла може тому, що автори джерелам не приділили належної уваги. Коли ж посилатися на американські джерела, то товаровий індекс в американських щоденниках за системою Муді (Мудіс Спат Маркет) на 12 вересня 1961 року дорівнювався числу 378.1, коли закладом його за 100 брати грудень 1931 року. Отже, відношення 100:378.1 і дасть нам число 0.2643, що дорівнюється приблизно 27 центам.

Колиж говорити про теперішній рік по відношенню до 1960 р., то товаровий індекс з 12 вересня 1960 року був 361.0 і за рік підскочив до 378.1.

Тому, коли говорити тепер про купівельну силу доляра, то вона буде дорівнюватися 95.4 цента або округлено 95 центів.

Що торкається термінології, то тут нас трудноці не лише економічна наука, а всі галузі науки, і не лише українці, а всі народи. І творіться термінологія не раптово, а часто протягом довгих років, і всеж це не може перешкодити існуванню певних інституцій і зокрема учбовий справі. Пригадаймо, як російські економісти вже більше як півстоліття дискутують над тим, яка різниця між заводом і фабрикою. Один професор, намагаючись дати про це визначення, закінчив свою спробу такими саркастичними словами: „І так давши визначення і... не визначивши, приступаємо далі до іншої теми!" Тим не менше це не перешкодило існуванню в житті тисячам фабрик і заводів.

Д-р З. Л. Мельник признав також, що навіть таке чітко окреслене поняття як „копіти", вживають іноді, як він висловився, синонімово, і, критикуючи п. І. Шепаровича, сам впадає в спокусу, вживаючи термін „переборщення", що є теж видимо синонімово, хоч ми і прекрасно зрозуміли, що пан доктор хотів цим висловити.

Цим я хочу сказати, що зовсім не нехтую необхідности працювати над термінологією і розвитком української економічної науки.

Наші економісти і кооператори, як професори В. Тимошенко, М. Добриловський, М. Мицюк, В. Мартос, М. Чировський та багато інших уже зробили поважний вклад в цьому відношенні і працюють далі. Принесли користь і зазначені вище автори, що взяли участь в дискусії в „Свободі". Одначе розробка термінології, — це справа не стільки учбових закладів, як УТІ, а більше науково дослідних філологічних інституцій. Ця справа нелегка навіть для тих народів, що мають свої самостійні держави з міністерствами освіти та державним бюджетом.

Український Технічний Інститут гостро потребує допомоги нашої громадськости в іншому напрямку, а саме — треба за всяку ціну зберегти цю інституцію, яка робить незвичайно корисну справу, даючи нашій молоді здобути вищу освіту, яка в силу різних причин не може цього осягнути в американських університетах та коледжах. Не один абсольвент, і його батьки, буде із вдячністю згадувати все життя той час, коли УТІ поставив його на ноги, і, як то кажуть, „вивів у люди".

От і тепер наприклад, ідучи на зустріч актуальним запотребуванням в ЗДА, УТІ організував курс кінооператорів, стягаючи для цього фахівця аж із Бразилії.

Другий курс, що потрібний для студіювання проблем цінних паперів, організовано при економічному факультеті з такою програмою:

Д-р П. Ігнат буде читати — „Цінні папери", проф. І. Гольдман — Інвестиції, проф. Я. Зозуля — Вибрані партії забезпечення та особисті і реальні маєтки, проф. П. Клименко — Фінансова математика, дир. І. Шепарович — Українські фінансові установи в ЗДА, проф. С. Ріпецький — Соціологія української спільноти в Америці, і проф. Р. Гойдиш — Організація підприємства і господарський семінар.

Український Технічний Інститут в Ню Йорку безумовно заслуговує на те, щоб українська спільнота подала йому моральну й матеріяльну допомогу і взагалі більше дбала за його долю.

363,000

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ців - латинників і жидів „мойсесового визнання" до поляків, вводячи категорію людей „тутешніх" і т. п.

З польської публікації „Мали Рочнік Статистични" який перевидавано щороку після 1931 р., можна згадати факт переважної більшости українців на тих землях ствердити.

Як відомо північно - західні українські землі під поверсальською Польщею охоплювали воєвідства Львівське, Волинське, Станиславівське та Тернопільське.

У публікаціях „Мали Рочнік Статистични" можна знайти, що українці у Волинському і Станиславівському воєвідствах становили понад 70 населення, у Тернопільському понад — 50% і навіть у Львівському воєвідстві, де було розміщено найбільше жидів і де Львів скупчував велику кількість напливового польського елементу, українці мали відносну більшість.

Такий стан був за часів окупації північно - західних українських земель поверсальською Польщею.

А яке ж положення на тих землях тепер?

У січні 1959 року в СССР був проведений перепис населення. Згідно з даними цього перепису в УРСР живе тепер 363 000 поляків. У відношенні до всього населення України, яке на день перепису становило кругло 42 мільйони, число поляків в Україні становить менше як один відсоток.

Коли б навіть прийняти, що всі ті 363 000 поляків живуть на території північно - західних українських земель, тобто у теперішніх Волинській, Рівенській, Львівській, Станиславівській і Тернопільській областях, то й тоді процент поляків у порівнянні з усім населенням тих областей є зовсім мізерний.

В книжці „СССР — административное деление союзных республик, издание Совета Депутатов Трудящихся СССР, Москва 1960", знаходимо такі дані про населення згаданих областей:

Волинська	890 456
Львівська	2 101 858
Рівенська	926 225
Станиславівська	1 094 639
Тернопільська	1 085 586
Разом:	6 104 586

Отже, число поляків у тих областях становить не повних 6%.

Етнічний арґумент у цій справі для поляків просто розторощуючий, бо він показує, що їхні претенсії на північно - західні землі — просто зазіхання на чуже! Але така вже логіка поляків на еміґрації.

Пишемо „на еміґрації", бо в самій Польщі є інші погляди на цю справу. Старші поляки, які пам'ятають поверсальську Польщу, жили на наших землях, а в часи воєнної завірюхи перенеслись на корінні польські землі, зариваючись бувь-коли вертатись на наші землі. Для молодого покоління проблема т. зв. „земь всходніх" взагалі не існує.

(аба)

Збірка на пам'ятник Шевченкові в Магоной Сіти, Па.

Секретар 305-го Відділу Українського Народного Союзу з Магоной Сіти, Па., Михайло Гентош, повідомляє, що на терені Відділу переведено збірку на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні й зібрано разом суму $90. На цю суму зложилися такі пожертви: 305-ий Відділ У. Н. Союзу $50, М. Качмарчук $15, М. Гентош, І. Годованець, М. Осадчук і Н. Вотак по $5, М. Тихоневич $3 та В. Самусь $2.

Поза цією збіркою переведеною союзовим Відділом, місцеві громадяни, всі без винятку, напевно зложать на пам'ятник відповідні пожертви.

Спорт

„ТРИЗУБ" — ГОТА 3:2 (1:0)

Філядельфія, 28 січня. — „Тризуб", як мало котра інша дружина, може похвалитися, що має поверх півтисячі твердих симпатиків, що в дощ, сніг чи під час морозного вітру приходять на змагання своєї дружини. Добра частина цих любителів копаного м'яча підтримує дружину фінансово, що доказує хоча б і вислід з коляди, що принесла майже три тисячі долярів. При цьому згадаємо, що „Тризуб" має і нову управу, очолену ред. Е. Зиблікевичем. Зробивши ці вступні зауваги, приступимо до опису змагань.

Площу, на якій вже деякий час грає „Тризуб", можна порівняти до земної кулі, що здалека виглядає круглою, але вглянувшись зблизька, то видно гори та долини. На цій замерзлій „площі" м'яч робив невгадні викрутаси, що утруднювало контролю над грою.

Гота — це швидка, технічна дружина, що зайвий раз доказала, що у німецькій лізі грають назагал кращий футбол, як у професійній. Мають дуже добру оборону, крім воротаря, та напад, що нераз осмішував наші оборонні лінії. Бородяк грав з похибками і тремою початківця. Рач небагато краще, наша поміч була розгублена. Два змагуни заслужили на окреме вирізнення: воротар В а ч а р о в, що врятував три стріли, в яких кричиться „голь" та перероджений Манджіні, що блистів в обороні, помочі та нападі. З інших добрі Штекер та Горзелінґ, слабий Яковіно, а розреклямований смаглявий і вусатий Гарчія або був хворий, або до цієї дружини не належить. У ході гри вражало, що Гота добре використовувала наріжняки та що при викиді авт змагуни „Тризуба" ніколи не крали, так як би це їх не обходило.

Сама гра — цікава та емоційна. В кожній половині Гота промазує одну ясну ситуацію. У швидкій акції Штекер прямує до воріт, його фавлюють і Тот бездоганно виконує одинадцятку.

В перших 15 хвилинах другої половини німці немилосердно тиснуть. Вирівняння висить у повітрі. Потім гра зрівноважується і „Тризуб" перебирає ініціятиву. Манджіні по цілій площі, проте він та Яковіні не використовують підворітні нагоди. Врешті для відпруження Горзелінґ посилає головою в сітку, так само не до оборони падуть ворота з голови до „Тризуба". Хвилину перед закінченням Манджіні стріляє із замішання, а 40 секунд пізніше Гота знижує вислід.

Склад „Тризуба: Бачаров, Бородяк, Рач (Смолінскі), Кравець, Віні, Ілай, Штекер, Манджіні, Горзелінґ, Гарчія (Яковініно), Тот. — Суддя Б у д а н о, справедливий. — Обидві аматорські дружини „Т р и з у б а" також здобули перемоги. Так у вищій (мейджор) дивізії перемогли мадярів 5:2, а у першій дивізії побили Донав 3:2.

Ф. Лукіянович

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЮРІЙ Я. РЕШЕТИЛО

(Посмертна згадка)



Ю. Я. Решетило

Раньком 6-го січня цього року згинув в Лаймі, Огайо, внаслідок трагічного автомобілевого випадку наш невіджалуваний друг і товариш Юрій Я. Решетило. В розквіті молодого життя, 23-річний юнак, бл. п. Юрій студіював на Дейтонському університеті, приготовляючись до медичного факультету. Загально люблений, тихої та лагідної вдачі, у вільні від науки хвилини проявляв зацікавлення і здібності в малярстві.

Покійний, одинокий син Ольги і д-ра Теодора Решетилів, народився в Сокалі на Західній Україні, і, переживши щасливо невідрадні дні скитальщини, прибув з батьками до Америки. Останньо жив в Лаймі, де д-р Решетило як психіятр в стейтовому шпиталі працює. Відійшов від нас з волі Всевишнього на вічний спочинок в несподіваний, трагічний спосіб, залишаючи прибитих тяжким горем батьків, сестру Аріядну та сестру Дарію з чоловіком. Похорон та заупокійне Богослуження відправив гр.-кат. парох о. д-р Білаш.

Глибокий жаль і смуток остався по Тобі, дорогий друже Юрку, серед молоді та старшого громадянства, які з тяжким серцем та сльозами в очах віддавали Тобі останню прислугу. Нехай оцих кілька скромних слів буде грудкою землі на Твою свіжу могилу.

Вічна Тобі пам'five!

Т. Г.

Повідомлення ОбВУА у Філядельфії

1. **Подяка лікарям.** — Управа філядельфійського Відділу ОбВУА складає цією дорогою щиру подяку нашим лікарям та лікарям - дентистам: д-р Ю. Бережницькому, д-р М. Войтовичеві, д-р Т. Цісиковій, д-р П. Дубасові, д-р Голубінці, д-р Е. Прончикові та д-р Р. Сухому за їх ввічливу згоду на безплатне лікування усіх старших ветеранів українських армій, що є членами ОбВУА, а не мають матеріяльного забезпечення.

2. **Лікарська допомога.** — Усі старші ветерани українських армій, що є членами Філядельфійського Відділу ОбВУА, а які матеріяльно не забезпечені, мають право на безплатне лікування у вище поданих лікарів українців, якщо вони перед лікарською візитою повідомлять особисто, телефонічно або листовно Референта Суспільної Опіки нашого Відділу п. А. Маланяка, 1304 Рокленд вул. (41 пошт. д.). Ч. тел.: ДА 9—1289.

3. **Роковини Берестейського миру.** — З нагоди роковин Берестейського миру між Україною і Осередніми державами, що припадає 9-го лютого ОбВУА влаштовує в суботу 10 лютого 1962 о год. 7.30 веч. в домівці при 2416 Палляр вул. С х о д и н и в с і х ч л е н і в О б В У А для відзначення цих роковин. В програмі відповідні д о п о в і д і. Цього самого вечора виголосять також доповідь з висвітленням кольорових знимок про культуру первісних жителів Америки.

4. **Воякцька забава.** — Жіноча Секція ОбВУА в Філядельфії влаштовує 24-го лютого вояцьку забаву (баль) в залі Тов. Укр. Амер. Горожан при 847 півн. Френклін вул. і просить усіх бувших вояків українців, їх родини та всіх громадян прибути на цю забаву. В програмі мистецькі виступи та несподіванки. Дохід призначений на фонд будови хрестів - пам'ятників на могилах незаможних покійних членів ОбВУА.

5. Заклик. — Користаючи з нагоди, Філядельфійський Відділ Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці звертається цією дорогою до всіх бувших вояків українців, які колись, служачи в армії, були готові віддати всі свої труди, а навіть свою кров, для визволення нашої Батьківщини з її важкої неволі, а які дотепер ходять осторонь своєї вояцької організації, щоб для власного та спільного добра вступили в ряди ОбВУА.

Управа Відділу ОбВУА в Філядельфії.

Цінна праця волинського археолога

В 1961 р. вийшла у Варшаві, польською мовою, літографом, видана Польським Товариством Археологічним, праця магістра О. Цинкаловського „Матеріяли до прадзєюв Волиня і Полєся Волиньскєго" під редакцією знаного польського археолога Юз. Костишевського.

Проф. Юз. Костишевський у передмові звертає увагу читачів, що лише частина відомостей, поданих О. Цинкаловським, взята з праць інших науковців, а більша частина походить з дослідів самого автора. Праця тим цінніша, що багато об'єктів, описаних у книжці, знищила війна.

Сам автор у передмові зазначує, що свідомий певних недокладностей, бо лише частину матеріялів, які залишились після Варшавського повстання, зміг використати. Обговорює знахідки у західній частині Волині, що належала до Польщі, де він збирав відомості початково з власної ініціятиви, а пізніше, між 1929-39 роками з доручення Польського Державного Музею у Варшаві.

Книжка починається з короткого огляду геологічних покладів тих часів, коли з'являється людина. Наступно обговорює знахідки, усистематизовані згідно з археологічними періодами, починаючи від старшого палеоліту аж до раннього середньовіччя. У кожному розділі назви розложені в альфабетичному порядку, що дуже полегшує працю археолога чи історика, який з книжки користає. При кожній знахідці вказано, хто її досліджував, якщо відомо — то де знаходиться, відносна література, якщо така є. Ці, нібито, дрібні зауваження свідчать про надзвичайну працьовитість автора, який, загально беручи, працював над книжкою більш 20 років та дуже підносять її наукову вартість. Це — нотатник, де археолог чи історик може знайти потрібні відомості про минуле слов'ян взагалі, чи Волині. Якщо переглянемо прізвища дослідників, то відразу накидається в очі визначний удів в дослідах автора. Так, напр., у розділі „Майстерні знаряддя з кремення в добі неоліту і енеоліту" (стор. 57-61) на 30 знахідок, 21 досліджена автором. Так само він дослідив 111 городищ з загального числа 192, майже всі знахідки костей мамутів.

Автор оглядав предмети по музеях, їздив по селах, де оглядав збірки чи поодинокі предмети з знахідок по школах, у вчителів, в управителів мастків, подорожних інженерів та майстрів, підрядчиків, приватні збірки. Опис цих предметів, тепер у значній мірі втрачених, становить дуже цінний вклад автора в науку археології.

З нових, цікавих відомостей варто згадати про знахідку в торфі біля села Сераховичі (б. пов. Ковель) довбаного човна, на дні якого знайдено шкіряну торбинку з римськими грішми та багато кавалків поліського бурштину. Незбитий довід того, що вже за римських часів Полісся було знане і що звідти теж привозили так цінений тоді бурштин. Цікава вістка, що у Зимному знаходяться печери, про які у 1001 році згадано, що там є „Печерський манастир" або легенда про те, що на замчиську у селі Літовижі закопана корона короля Данила. На закінчення додана 31 таблиця знимків деяких описаних об'єктів.

Від'ємною стороною книжки є недбалий друк. У розділі геології кожне речення починається з нового вірша, а це утруднює читання. Дуже багато друкарських похибок, особливо в українських назвах, чужих полякові - друкареві. Але ці недотягнення незалежні від автора, маємо надію, що другий том буде виданий стараннiше.

Ю. П.

ТАЄМНИЦЯ ТУРЕЦЬКОГО МОСТУ

(Закінчення із стор. 2-ої)

фортеці, пильно доглядали, але годували й поїли добре, навіть виказували пошану, салютуючи полоненому гетьманові, коли він показувався на дворі.

А тим часом будували міст через Смотрич, бо ця проклята річка відокремлювала місто від фортеці, утруднювала підвіз амуніції, перешкоджала розбудовувати нову оттоманську твердиню.

Турецький муедзин скликав на молитву своїх вірних покищо з християнської дзвіниці. Але вже заклали підмурок під мечеть, і сотні робочого козацького люду трудились коло тієї будови. Видно було, що зайди готувались осісти тут надовго.

Виростав міст і разом з ним виростала й турецька пиха. Зникла попередня шанобливість до українського гетьмана. На нього вже кричали вартові, грозили кривими ятаганами, мовляв, заріжемо, якщо будеш неслухняний...

І ось одної ночі, коли все спало навкруги, у вікно до гетьмана прилетіла стріла. А до тої стріли був прив'язаний папірець, і на тому папірцеві турецькою мовою було написано:

„Я люблю тебе. Вартові сплять. Вони напосні сонним зіллям. Тікай зараз же, через стіну з західньої сторони. Там перекинута мотузка. Якщо не втечеш, завтра в тебе відберуть життя. Айше".

Хмельниченко мав письменного перекладача - козака. Перекладач розібрав написане. Сказав гетьманові. Але гетьман розсміявся.

— Знаємо ми ці штуки. Хочуть затягнути в пастку. Хай шукають дурніших від себе.

І ось настав день. І прийшли до фортеці високі турецькі старшини — запросити українського гетьмана на урочистість посвячення нового мосту. Порадили Юрієві одягнути найкраще своє вбрання, дозволили причепити шаблю йому одному, а почетові, мовляв, це непотрібно. І рушили на міст...

Під мостом вирувала ріка. Білі гребені води люто обкручувались навколо мостових стовпів і летіли в простір. Тисячі людей, турків і наших, пригнаних сюди, стояли по обидвох боках Смотрича. Дивились.

Юрій ступив на міст, і тоді підійшов до нього турецький найстарший мулла, вклонився й сказав:

— Привіт тобі, гетьмане! Ти був колись володарем цього міста й тобі першому належить честь освятити цей міст...

Раптом чиїсь вправні руки блискавично накинули Юрієві ззаду на шию зашморг із тяжким каменем і штовхнули його з мосту.

І в цю хвилину, заглушуючи рев води, пролунав відчайдушний, страшний, як божевілля, жіночий крик...

А. Галан

Посмертні згадки

КАТЕРИНА БАЛАЦКА, членкиня 363 Відд. УНСоюзу в Олісн, Н. Й. Відійшла у вічність 25 грудня 1961 р. на 70-му році життя по важкій недузі. Покійна походила із села Лучинці, повіт Рогатин, Зах. Україна. Полишила у великому смутку двох синів — Івана і Николу, чотирьох внуків і шість правнуків. Похорон відбувся в дні 28 грудня ц. р. з Кат. Церкви при участі родини, членів Т-ва, приятелів та знайомих. Поховано її на цвинтарі Ст. Вонавентуре. Вічна їй пам'ять.

Управа

ПАНЬКО БИЧЕК, довголітній член Б-ва св. Петра і Павла Відд. 383 УНСоюзу у Бриджпорт, Па., упокоївся у Бозі 26 грудня 1961. Покійний походив з села Іванівка, повіт Скалат. Полишив в смутку дружину Катерину, сина Йосипа, дочку Марцелю і трьох внуків. Похорон відбувся в суботу 30 грудня до Католицької Церкви св. Петра і Павла а звідсіля на цвинтар св. Петра і Павла. Вічна Йому пам'ять.

Іван Грозінський, секр.

АННА ДЕДУЛА, членкиня 251 Відд. Запорозької Січі в Клівленд, Огайо, померла 26 грудня 1961 р. проживши 62 роки. До Америки приїхала 1915 року. Залишила в смутку мужа Стефана, дочки Катерину, Розу, Елен, Ольгу і Анастасію, синів Андрія, Петра і Володимира, двадцять внуків і одного правнука. Покійна нар. в м. Старий Самбір, Зах. Україна. Похороном занявся п. Головчак. Похоронено на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо. Співчуття Родині висловлює Управа і члени Відд. 251 Запорозька Січ. Клівленд.

Петро Кореневич, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

Короткі вістки

● У Москві святкували 80-річчя з дня народин кол. президента Френкліна Деляно Рузвелта. З цієї нагоди „Правда" й „Ізвестія" принесли статті, що прославляли „політичний реалізм" Рузвелта з прозорими натяками, що так само повинен поводитись Дж. Ф. Кеннеді. „Інститут совєтсько - американських взаємин", що його головою є президент Академії лікарських наук д-р Ніколай Блохін, відбув окремі сходини, на яких приявними були американський амбасадор Лювеллин Томпсон з дружиною і — дружина Хрущова Ніна.

● Італія зажадала від Австрії, щоб та припинила терористичну акцію на терені італійського Південного Тиролю, так званої провінції Альто Адіге, і зобов'язалась такої акції більше не вести. Австрійський уряд, який завжди заперечував свою участь у тій акції австрійських націоналістів, з обуренням відкинув італійську ноту.

● Проф. П. М. С. Блекетт з лондонського університету, керівний англійський атомовий фахівець, підтримав у великій статті в „Таймс оф Лондон" конечність тісної співпраці Британії з ЗДА в дальших ядрових експериментах. Він звертає увагу, що завдяки своїй атомовій зброї Британія грає другу, після ЗДА, найважливішу ролю в західньому бльоці НАТО. Британський уряд погодився дати ЗДА свої т. зв. Різдвяні острови на південь від Гаваїв на терен нових атомових повітряних експериментів.

● Американське Адвокатське Товариство влаштувало в Ст. Луїсі, Мізурі, семінар, на якому обговорювали небезпеку від комунізму. Цей семінар відбувся тому, щоб спростувати невірний підхід до проблеми комунізму різних правих консервативних організацій.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1962:

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Вільна Україна", Відд. 200, в церковній залі при 87 вул. і 97 Еве., в год. 7:30 веч. Просимо всіх членів прибути на ці Збори, бо на порядку дня буде вибір делегата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — В дальшому повідомляємо членів, що на Річних Зборах перевибрано ту саму Управу на 1962 рік. — Н. Валук, предс.; В. Воргуль, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, в год. 7:00 вечора, при 675 So. 19th Street. Запрошується всіх членів з огляду на вибір делегатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Нова Управа на 1962 рік є слідуюча: Н. Боднар, предс.; А. Мейбо, кас.; М. Дж. Юров, секр.; Д. Юров і А. Варон — контролери.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори В-ва св. Володимира, Відд. 130, в приміщенні Українських Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вулиця, в год. 8:00 веч. На порядку дня: місячний звіт Управи та вибір делегатів на Конвенцію УНСоюзу. Побір вкладок від год. 6:00 веч. — Проситься всіх членів про присутність. — І. Малець, секр.

ЕМБРИДЖ, Па. — Місячні Збори В-ва св. Василія Великого, Відд. 161, у відділовій залі, в го. 7:00 веч. Проситься про присутність з огляду на вибір делегатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — В склад Управи на 1962 рік увійшли такі особи: І. Антошик, предс.; Н. Надзяк, заст. предс.; А. Доюла, фін. секр.; В. Кудрич, рек. секр.; Є. Прокопович, касир. Конт. Комісія: І. Тиро (мол.), М. Гладьо і П. Вороновський (мол.). Тростісти: М. Шалагіда, М. Шпак і В. Гладьо.

СТАПЛЕТОН, С. Ай., Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 211, точно в год. 7:30 веч., де звичайно. На цих Зборах буде вибір делегата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Т. Соколовський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, в год. 8:00 веч., в УНДомі, при 96 Fleet St. & Oakland Ave. — Ф. Савчук, рек. секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 266, в УНДомі, при 3-5 Телер вул., в год. 7:30 веч. На Зборах буде звіт із 1961 року та вибір делегатів на Конвенцію УНСоюзу. — Управа на 1962 рік: С. Когут, предс.; Ю. Грицай, кас.; В. Труфин, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 220, в год. 7:30 веч., в парафіяльній залі, при 50-ій вул. і Полаліна. Члени, які не мають змоги бути особисто на Зборах, можуть переслати свої вкладки на руки секретаря поштовим переказом: Г. Гарасим — 3111 W. 54th St. Chicago 32, Ill.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324. На Зборах буде вибір делегата на Конвенцію УНСоюзу. При цьому просимо вирівняти членські вкладки. — І. Струк, секр.

WESTBURY, N. Y. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 267, в год. 4:00 по пол., в домі секретаря, 218 Swalm Просимо всіх членів прибути. — Управа.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ в щоденнику „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту за культурні імпрези	2.00
1 інч за одну шпальту за бизнесові оголошення	$3.00
1 інч через одну шпальту за політичні оголошення	$4.00

ТАРЗАН, ч. 4786. Крокодил!



Обидва близнюки бахнули у воду і талапалися так, немов би ніхто не вмів плавати.

Але поява крокодила Джімлі була вирішним фактором...

Бо Тоні, попавши в паніку, залишив брата, що задихався і поплив в безпечне місце.